

## **Inleiding**

D66-GL wil het college en de ambtelijke organisatie danken voor het aanleveren van de mooie uitgeprinte versies van de programmabegroting en het uitvoeringsprogramma.

VZ we leven in bijzondere tijden en in een complexe wereld waar onze democratie regelmatig onder druk komt te staan door populistische, eenzijdige uitspraken. Wij wonen in een mooie en fijne gemeente waar we het als D66-GL graag samen doen! Het nieuwe college is er in grote lijn in geslaagd om ons een sociaal en ambitieus programma met een sluitend meerjarenperspectief voor te leggen. We zijn als fractie hier positief over met de nodige kritisch, opbouwende opmerkingen. We wensen het college het komend jaar veel succes om onder een soms lastig en onzeker gesternte (ook wisselende inkomsten vanuit het Rijk spelen een grote rol) koers te houden met een voortvarende aanpak

## **Financiën**

Vz, voor het eerst in jaren ziet de begroting en het meerjaren perspectief er minder dramatisch uit.

Het verwachte tekort na de septembercirculaire is vanaf 2026 €420.000 en niet het eerder aangegeven grote bedrag van €1.900.000.

We gaan veel extra gelden uitgeven o.a. aan

- De uitvoering Hof van Cramer en IHP (Lichtbron en Noordgouw)
- Het vervolg van het IHP
- Armoedebestrijding
- BOA kosten €120.000
- Uitvoering collegeprogramma.
- Bedrijfsvoering €263.000
- Extra Uitgaven ICT
- Meerkosten HHV €690.000 (wordt onttrokken uit de algemene reserve)

Minder geld komt binnen bij de invoering van de omgevingswet (verlaging leges met €265.000)

Door meer toeristen en meer woningen krijgen we  $(€35.000 + €80.000) = €115.000$  meer geld binnen. Dat zijn goede ontwikkelingen evenals het indexeren van culturele instellingen.

In de begroting is gelukkig rekening gehouden met veel extra structurele kosten als indexering salarissen, brandstofverbruik, energieverbruik en het sociaal domein samen €1000.000.

Ook de kosten van het uitvoeringsprogramma van het college 2023 tm 2025 van €1.200.000 zijn verwerkt.

Bij gelijkblijvende inkomsten hebben we vanaf 2026 toch ruim €400.000 te kort. D66-GL wil dat tekort oplossen door de HHV anders te organiseren.

We lopen bij de HHV tegen knelpunten aan:

- Toenemende tekorten op de arbeidsmarkt
- Meer vraag door vergrijzing en afschaffing eigen bijdrage

In een sterk vergrijzde gemeente moeten we samen zoeken naar oplossingen om toch voldoende zorg te kunnen organiseren. D66-GL pleit er voor om samen met ouderen,

zorgorganisaties, woningbouwcoöperaties een integrale woonzorgvisie te ontwikkelen. Met aandacht voor vernieuwend bouwen als Knarrenhofjes en wonen met zorg dichtbij, zodat zorgmedewerkers sneller bij zorgbehoeftigen zijn. Daarnaast zal wonen met zorg ook invloed krijgen op de woonagenda. Verder kan “de eerlijke eigen bijdrage” die de Rijksoverheid vanaf 2025 voor ogen heeft, helpen om de knelpunten rond de HHV op te lossen.

### **Ruimte**

De aanbevelingen uit de evaluatie van de uitnodigingsplanologie zijn tot op heden nog steeds niet geïmplementeerd. Waar is het wachten op?

Natuurlijk ziet D66-GL ook een wooncrisis maar wij willen in ons gebied de oplossing ook zoeken in kwaliteit en zo bouwen dat we over 50 jaar nog blij zijn. D66-GL ziet nog te vaak dat goede inpassing en cultuur historisch besef van de omgeving niet overeenkomen met nieuwe plannen. Goede v.b. van inpassingen vinden we de Hank en de ontwikkeling van het Honk. D66-GL is bezorgd over de ontwikkeling van de Werf/van Setten van Loenen en de Wilhelminaschool.

Laat en maak de centra aantrekkelijk voor inwoners en recreanten; die kans is er nu!

Het adagium van “bouwen, bouwen, bouwen” dat vanuit delen van de raad wel heel frequent naar voren komt, heeft wat onze fractie betreft enige nuance. Bij de informatieavond van het college hebben we gehoord dat er veel werk wordt gemaakt van het ontwikkelen van inbreidingslocaties en uitbreidingsgebieden. Na herziening van de woonagenda (met woon-zorgvisie) gaan we zien dat er voldoende woningen in de pijplijn zitten. De pijn zit vooral bij het gebrek aan tempo in het proces bij reeds bestaande plannen.

Om het tempo van bouwen en de kwaliteit te vergroten zoekt D66-GL de oplossing om een zgn. “integraal kwaliteitsteam” in te stellen. (team dat bestaat uit gekwalificeerde medewerkers, en externen zoals bv de ODNV, Geldergenootschap e.a.) Zij kunnen in 1 proces op meer complexe locaties als inbreidingslocaties en het buitengebied de ruimtelijke kwaliteit, het historisch besef, milieu en verkeersoverwegingen enz. integraal aanpakken. Ook inwoners kunnen hierbij vroeg in het traject worden meegenomen. (Zie ook aanpak planontwikkelingen in Epe e.a. en motie)

In het rapport Berenschot lezen we dat Heerde in vergelijking met andere gemeenten veel op eigen kracht doet. We kunnen met externe Inhuur en een “integraal kwaliteitsteam” helpen de werkvoorraden te verminderen. Gaan we dat doen?

Middelen om het “integraal kwaliteitsteam” en inhuur te implementeren zijn er. Er is structureel €267.000 extra bedrijfsvoering geraamd. Overigens voor bedrijfsvoering werden toch trainees ingezet i.p.v. vaste medewerkers? Waarom is de koers veranderd?

Om tegemoet te komen aan de enorme vraag naar (sociale)woningen moet niet alleen gedacht worden aan nieuwbouw, maar ook aan het vlottrekken van doorstroming in bestaande bouw en meer nadruk op passend vanuit inkomen en levenssituaties

Aandacht voor:

- Zorgvuldige toepassing van het participatieproces omdat anders procedures nodeloos lang duren

- Om echte doorstroming te bevorderen moet de splitsingsregeling in het buitengebied, de rood voor rood en de regels voor bijbouwen op boerenerven goed tegen het licht gehouden worden.

Bij uitbreidingsplannen als in Wapenveld waar dicht tegen Natura 2000 gebieden en ecologische verbindingszones gebouwd gaat worden zien we graag, voordat de planontwikkeling start, een meer dan gemiddeld vooronderzoek naar de impact op milieu, grondwater, dieren enz. Iedere substantiële ontwikkeling zou vanuit het principe natuur inclusief bouwen moeten gebeuren, zodat er toekomstbestendig gewoond kan worden met zorg voor ons kostbare landschap.

“Wuule woont immers op ’t mooiste plekkie in ons boeren vaderland”.

Nieuwe woonwijken moeten qua mobiliteit goed gepositioneerd zijn voor duurzame ontwikkeling (aansluitingen op openbaar vervoer en veilige loop en fietsroutes) een uitdaging in Wapenveld Noord.

Het initiatief om de spanning op de huizenmarkt op te lossen met tijdelijke flexwoningen onderschrijven we. Welke locaties heeft het college voor ogen? Mogelijkheden zijn bv de Eeuwlandseweg (zit in grondexploitatie maar kan worden opgeschort omdat het lang lopend is), oude Spoorlijn bij Molenkampweg enz.

Over de ontwikkeling in Veessen willen we dit zeggen:

Openheid in het landschap is een Kernkwaliteit. D66-GL staat voor: het Groene Hart van Veessen open houden. Want ik citeer nogmaals: “Wuule woont op mooiste plekkie in ons boeren vaderland” Bebouwing van slechts enkele woningen schept precedent, waarbij die waardevolle open ruimte van het Groene Hart van Veessen, gaandeweg wordt opgeofferd.

Om Veessen Veessen te laten stellen we voor om samen met een vertegenwoordiging van het platform Veessen een hernieuwde dorpsvisie te ontwikkelen. Dan wordt duidelijk aan welke randvoorwaarde we ons de komende jaren moeten houden. Want voor een kleine kern als Veessen staat er nogal wat te gebeuren. We juichen toe dat er met mate nieuwe ontwikkelingen komen ook om het draagvlak van voorzieningen als sport en de school te borgen, maar met behoud van het mooie landschap en een maat die bij Veessen past.

## **Armoede**

D66-GL pleit om juist in moeilijke tijden het sociale gezicht van Heerde te behouden. Bij Stip kunnen inwoners terecht, die in financiële nood zitten. Bij armoede wil D66-GL dat we ook structureel financiële knelpunten van inwoners oplossen. Maar n.a.v. de raadsdiscussie op 31 okt komen we daar nog op terug in een commissievergadering.

VZ voor raad en inwoners zitten de gelden voor armoede enigszins verstopt in de begroting; het lijkt nu nog niet inzichtelijk. Kan het college voor de perspectiefnota een extra hoofdstuk toevoegen waarin transparant naar voren komt wat wij aan extra gelden binnenkrijgen voor armoede en energie vanuit rijk en provincie en wat we als gemeente zelf toevoegen. We willen weten hoe en aan wie gelden worden uitgegeven. Dan kunnen we ook als raad meer sturen, controleren, monitoren en besluiten nemen of er budget bij of af kan.

Laat verder duidelijk en helder aan inwoners weten wat we aan koopkrachtrepatriaties doen

## **Het uitvoeringsprogramma van het college**

In grote lijn juichen wij het programma toe!

Jammer dat er naast een pilot verkeersluw centrum Heerde niet ook een pilot “winkels op zondag open” komt voor ondernemers, die dat willen.

Blij worden we dat er nu eindelijk een participatieproces samen met raad, college en ambtelijke organisatie is opgestart. Een punt van aandacht is en blijft de betrokkenheid van onze inwoners in dit proces. (Participatie is een item, dat op verschillende terreinen terug komt. Wij vinden dat de raad meer inbreng moet hebben waar en op welk niveau participatie toegepast gaat worden. Als de implementatie van het participatieproces meer gevorderd is, kan de invloed van de raad vermindert worden).

Een positieve flow zien we bij Jeugd: meer betrekken bij initiatieven, het opzetten van een Jeugdraad en het ontwikkelen van hangmogelijkheden. Vergeet hierbij niet om jongeren zelf ideeën te laten inbrengen.

Gebruik het onderzoek naar groene schoolpleinen bij de ontwikkeling van het IHP.

Verder zijn we enthousiast over het organiseren van een onafhankelijk aanspreekpunt “ombudsfunctie”.

Ervaringsdeskundigen betrekken bij verslavingszorg is een goede begaanbare weg.

We zien met belangstelling te verdere ontwikkelingen van duurzaamheidsleningen en circulaire economie tegemoet naast warmte - en energietransitie. De provincie heeft kort geleden besloten tot de oprichting van een investering in een Gelders Warmte infrabedrijf. Ziet het college hier ook kansen voor Heerde? Daarnaast wil D66-GL graag dat we een pilot energieopslag in Heerde realiseren. Hoe kunnen we dat concretiseren?

Missen we nog iets?

De fractie zou graag zien dat ingezet wordt op het ontwikkelen van een breed gedragen actieplan biodiversiteit, waarbij de gemeente samenwerkt met inwoners, ondernemers en agrariërs.

Bij het doel: “we respecteren de natuur” missen we de rol van de agrariërs. Met de groei van de biologische landbouw blijft Nederland ver achter in Europa. Heeft het college zicht op het aantal boeren die de omslag naar biologisch gemaakt hebben of in dit proces zitten? Boeren willen best maar de overheid moet meer doen om biologische en natuur inclusieve landbouw mogelijk te maken, ook omdat de omslag ingewikkeld is. Wat kunnen we als agrarische gemeente Heerde betekenen in de gesprekken en contacten met agrariërs? Moeten we niet samen een eigen visie voor natuur inclusief beheer van het buitengebied ontwikkelen? Want eigen kracht is immers Samenkracht!

Dank voor uw aandacht namens de fractie D66-GL

Dianneke Landman  
Silvia van Amerongen  
Joost Dikker Hupkes  
Geraldine Kwekkeboom

